

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Martini Bonacinae, Sacr. Theologiae, Ac I. V. D. Vticensis
Episcopi, Tractatus De Legitima Svmmi Pontificis
electione, iuxta Summorum Pontificum, praesertim
Gregorij XV. & Sanctiss. D. N. Urbani ...**

Bonacina, Martino

Lvgdvni, 1637

III. De electione quæ fit quasi per inspirationem.

urn:nbn:de:hbz:466:1-10669

PUNCTVM III.

De electione quæ fit quasi per
inspirationem.

SUMMARIUM.

- 1 Electio per inspirationem quotuplex sit.
- 2 Electio per inspirationem fieri debet in Conclavi clauso.
- 3 Electio facta in sacello, seu Capella clausa, an valida sit?
- 4 Electio fieri potest in quolibet loco Conclavis.
- 5 Electio facienda est post decem dies à die obitus.
- 6 Electio per inspirationem fieri debet consensu omnium.
- 7.8 Electio per inspirationem an valida sit, si tempore complenda electionis aliquis Cardinalis sensibus destituatur, ita ut loqui non valeat, aut suum consensum ore, vel scripto portare.
- 9 Electio per inspirationem valida est, etiamsi aliqui prius dissenserant, qui postmodum consentiant.
- 10 Electio per inspirationem facienda est, cum verbo

verbo eligo ore, vel scripto prolato.

- 11 Electio per inspirationem fieri debet, absque prævio tractatu de speciali persona.
- 12 Tractatus nomine quid intelligatur.
- 13 Tractatus quotuplex sit.
- 14 Tractatus quilibet in electione per inspirationem prohibetur.
- 15 Tractatus consultivus, & informativus, an necessario præmittendus sit in electione, quasi per inspirationem.
- 16 Tractatus decisivus quid requirat, ut irritam reddat electionem.
- 17 Electio quandònam inchoata censeatur.
- 18 Electio quasi per inspirationem facta prævio tractatu, an valida sit, si electus tractatum penitus ignorabat?

I PRæmittendum est electionem per inspirationem, duplicem esse, alia dicitur simpliciter per inspirationem, alia quasi per inspirationem. Electio per inspirationem est illa, quæ fit instinctu Spiritus sancti, cum evidenti aliquo miraculo, & signo præsentia eiusdem Spiritus sancti, ut contigit in electione Nicolai, Ambrosij, & aliorum, de qua sermo est in cap. statuimus, §. his omnibus 61. distinct. Electio quasi per inspirationem, fit quidem impulsu Spiritus sancti, sed absque visibili signo, &

miraculo testante vim, & præsentiam Spiritus sancti, ut de Gregorio II I. anno 731. Leone II I. anno 795. Paschali, & aliis traditur à Doctoribus. Gregorius XV. *in hac Bulla*, non præscribit formam electionis, quæ fit *simpliciter per inspirationem*. Ratio est, tum quia, quæ fiunt per inspirationem Spiritus sancti, via extraordinaria fiunt, quæ autem via extraordinaria fiunt, humanis legibus non subiiciuntur, *cap. duæ sunt 19. quest. 2. & cap. nisi cum pridem, de renunciat.* Tum quia, ubi Spiritus Domini, ibi libertas. Tum quia *Judith. 8.* reprehenditur populus, quòd legem Spiritui sancto præscripserit, determinando tantum, & tale tempus intra quod Oloferni dederentur, nisi auxilium, & subsidium conferretur.

Agit ergo solum Pontifex de electione *quasi per inspirationem*, hæc enim cum via ordinaria fiat, subiicitur humanis legibus, quæ ipsius Spiritus sancti auxilio conditæ fuerunt, ut supra docui *de loco in quo facienda est electio, quest. 3. num. 1. vers. Obiicies primò.* non tamen hinc sequitur Spiritum sanctum humanis legibus subiici, sed eos qui spiritus sancti impulsu via ordinaria aliquid facturi sunt: hoc posito explicandum est quænam in electione *quasi per inspirationem*, seruanda sint.

VNICA PROPOSITIO.

2 **A**D validam Summi Pontificis electionem faciendam *quasi per inspirationem*, quinque conditiones requiruntur.

Prima est, vt fiat in Conclau, vt superius probatum est, *quest. 3.*

3 Obseruant tamen aliqui Doctores electionem censi factam in Conclau, etiam si non fiat in loco ad hoc præparato, sed in sacello, sacratio, seu capella clausa, quamobrem si omnes omnino Cardinales diuino Spiritu tacti, & peracto iam sacro Spiritus sancti, quod post nonum diem ab obitu Pontificis peragitur, conueniant in Capellam, seu Sacrarium, vel alium locum, eoque clauso, & exclusis iis, qui ad electionem conuenire non debent, electionem celebrent nemine dissentiente, electio valida est, cum censeatur facta in Conclau; nomen enim Conclauis genericum est, & extenditur ad quemlibet locum in ædibus qui clauditur clau communi iis, qui ad illum locum conuenire debent, causa illius negotij quod tunc temporis peragitur; quamuis fortè locus ille ad alia officia deputatus esset, & iuxta naturam, & rationem officij, ad quod deputatus erat, speciale nomen sortiretur, E. S. Capellæ; Sacrarij, Capituli, &c.

L 3 4 Roga

166 De Electione legitima

4 Rogabis, vtrum electio, *quasi per inspirationem*, fieri possit quolibet in loco Conclauis. Respondeo affirmatiuè, modò Conclauè sit clausum, & adsint reliquæ conditiones proximè enumerandæ. Ratio est, quia ad valorem huiusmodi electionis requiritur solùm, vt fiat in Conclauì clauso omnibus consentientibus cum verbo *eligo*, voce, vel scripto prolato.

5 Secunda conditio est, vt electio fiat post decem dies. Ratio est, quia electio, *quasi per inspirationem*, faciendà est de consensu omnium habentium ius eligendi, nemine dissentiente, sed si fieret infrà decem dies non fieret de consensu omnium habentium ius, cùm Cardinales infrà decem dies habeant ius eligendi, nec omnes conuenerint vt suppono, vide supradicta *quæst. 4.*

6 Tertia conditio est, vt electio fiat de consensu omnium, nullo prorsus discrepante, sic enim decernitur in Bulla Gregorij in §. *matura*, & §. *quod si electio*. Ratio cur omnium consensus in huiusmodi electione præscribatur, est, tum quia in aliis electionibus quæ fiunt *per inspirationem* requiritur consensus omnium, nullo dissentiente, *cap. quia propter, de elect.* & ibi Ioan. And. & alij; tum quia consensus omnium, est ratio cognoscendi electionem factam fuisse immediatè instinctu Spiritus

tus

tus sancti ; ergo iure meritò ad electionem per huiusmodi *inspirationem* consensus omnium exigitur, quicquid nonnulli apud Tusc. tom. 2. lit. E. concl. 74. n. 9. in oppositum sentiant.

Obiicies primò, multa alia decreta, Concilia, & electiones fiunt instinctu Spiritus sancti, & nihilominus valida sunt, etiamsi consensus omnium non intercedat: ergo, &c. Respondeo electionem instinctu Spiritus sancti dupliciter fieri posse. Primò immediatè, secundò mediatè, media scilicet consultatione, tractatu, aut alia hominis industria; electio quæ immediatè fit impulsu Spiritus sancti consensum omnium requirit, quia quæ à Spiritu sancto immediatè fiunt, eodem modo fiunt in omnibus, in quibus est eadem ratio actionis, qua enim ratione Spiritus sanctus vnum mouet, omnes mouet, & omnes vnus animi facit voluntates, *cap. schisma 24. quest. 1. & cap. de illis 24. quest. 4.* Electio verò quæ solum mediatè fit à Spiritu sancto, consensum omnium non exigat, quia Deus eam liberæ hominum voluntati relinquit, prout propria cuiusque ratio dictauerit.

Obiicies secundò, iuri naturæ aduersatur, vt vnus omnibus præualeat, si autem in electione Pontificis requiretur consensus omnium, & singulorum, sequeretur vnum dissenti-

rientem præualere omnibus, cum ipse suo dis-
 sensu electionem impediatur, aliis eam deside-
 rantibus. Respondeo iuri naturæ aduersari, ut
 vnus omnibus præualeat in agendo, seu in
 actione perfectiua, non verò in impediendo,
 seu in actione impeditiua, ut communiter fa-
 tentur Iurisperiti, & patet tum in testamento,
 vel in matrimonio, in quo defectus vnus te-
 stis valorem contractus impedit, tum in ven-
 ditione alicuius rei indiuiduæ, communis plu-
 ribus, in qua fieri potest, ut dissensus vnus plu-
 rium consensui præponderet, & præferatur;
 nam in re communi potior est conditio pro-
 hibentis, *cap. in re communi. de reg. Iuris in 6. d.*
perfundum, ff. de seruit. rust. præd. & l. Sabinus, ff. de
communi diuidundo. Idem militat in electione
 per scrutinium, in qua consensus duarum par-
 tium requiritur, ita ut si vnus desit, electio vi-
 tietur, & non subsistat, ita Hieronymus Al-
 ban. *de Cardinal. quæst. 21.* Sopran. præceptor
 meus *in manuscriptis, de electione Summi Ponti-*
ficus, lib. 3. cap. 14.

Obiicies tertio in electione Summi Ponti-
 ficis magna celeritate vtendum est, *cap. ubi pe-*
riculum, de electione; nam Ecclesia Sede vacan-
 te in magno discrimine versatur; sed electio
 celeriter fieri non solet dum consensus om-
 nium exigitur; ergo ritè consultum non vide-
 tur

tur electioni Pontificis, & vniuersali Ecclesiæ commo-
 do, statuendo electionem de consensu omnium celebrari. Respondeo primò, Electionem *quasi per inspirationem* non obesse celeritati, quia dum vult Spiritus sanctus immediate ad electionem promouere, & compellere, citò, & celeriter mouet, & impellit prout vult. Respondeo secundò, non desiderari, nec deesse alios modos, & rationes electionis, quibus electio celeriter fieri possit Summus enim Pontifex non solum præscribit electionem fieri, *quasi pro inspirationem* verum etiam per scrutinium, vel compromissum. Respondeo tertio, prius consulendum fuisse legitimæ electioni, ne per impressionem, aut alia turpi ratione fieret, quàm celeritati; matres enim quæ filios in lucem celeriter, & ante tempus edunt, abortum facere consueuerunt, & tumultos potius, quàm mundum replent, vt in simili D. Bernardus.

7 Sed modò dubium est primò, vtrum valida sit electio facta, dum aliqui Cardinales tempore complendæ electionis, *quasi per inspirationem* loqui non possunt, sensibusque ita destituuntur, vt suum consensum ore, vel scripto præstare nequeant. Respondeo electionem validam esse, si à Medicis, seu peritis credantur diutius eo morbo detinendi, &

alij omnes Cardinales consentiant. Ratio est, quia isti censentur absentes, is enim absens in Iure existimatur, qui sentire non potest quid præsentibus faciant, Bald. in *l. quicumque, C. de servis fugitiuis*; si verò non credantur diutiùs eo morbo detinendi, sustinenda est electio. Ratio est, quia non censentur abesse, cum ibi materialiter præsentibus sint corpore, & animus corpori breui conciliandus, & reddendus sit, quòd enim parum distat, nihil distare videtur, *l. diuortio, §. si fundum, ff. soluto matrimonio*, existimo tamen huiusmodi electionem non diutiùs sustinendam esse, sed breui, exempli gratia, spatio vnus horæ. Ratio est, quia cum singulis diebus duo scrutinia peragenda sint, quæ non modicum temporis spatium requirunt, existimo electionem, *quasi per inspirationem*, non ad eò sustinendam esse, vt impediatur id quod ipsis Cardinalibus stricto præcepto iniungitur.

Ex quo sequitur electionem, *quasi per inspirationem*, quæ dilata aliquantulum fuerat ob Cardinalis deliquiù, sed postmodum peracta, & absoluta, perturbari non posse ab eodẽ Cardinali, postquam sibi redditus fuerit, secùs si Cardinalis ad se redeat, antequam electio absoluta sit, tunc enim iure gaudet electionis, *cap. ubi periculum, §. si verò, de electione*, vbi Pontifex

tifex decernit, vt si aliqui re integra, id est, nondum electo Summo Pontifice, in eodem negotio, in eo statu, in quo ipsum inuenerint, admittantur; ob id etiam Cardinalis qui tempore scrutiniij animi deliquio laborabat, poterit in accessu suffragium dare, si tunc temporis ad se rediit.

8. Maior difficultas est, quid faciendum sit dum Cardinalis ita obmutuit, aut ita morbo correptus fuit, vt neque loqui, neque scribere valeat. Respondeo in electione per scrutinium seruanda esse, quæ Pontifex tunc temporis seruanda præscribit, de quibus *suprà*; in electione verò, *quasi per inspirationem*, debet alium substituere, qui consensum ipsius decumbentis prodat scripto, aut voce per verbum *eligo*, Cùm enim Pontifex nihil in hoc casu statuatur, standum est iuri communi, iure autem communi ea facere censemus, quæ auctoritate nostra, & nobis mandantibus fiunt, *l. 2. C. de iureiuran.* constare tamen debet Cardinalibus de mandato, & voluntate consentientis, vt benè Sopran. *loco citato quest. 15.* Rodriguez *tom. 2. questionum regul. quest. ... art. ...* Miranda *in manuali tom. 2. quest. 23. art. 7.* Syluester *verbo electio 1. quesito 7.*

9. Secundò, dubium est, vtrum electio per *inspirationem* valida sit, si aliqui dissenserunt,

&

& postea consensum præstiterunt. Respon-
 deo affirmatiuè, quia prior dissensus extin-
 ctus est, & adhuc verum est hunc electum
 fuisse de consensu omnium; tum quia sicut
 ex opposito electio inualida est, dum quis con-
 sentit, & postea consensum reuocauit ante
 completam electionem (electio enim non di-
 citur facta nemine dissentiente) ita electio
 valida est, dum quis dissensit, & postmodum
 ante completam nominationem, seu electio-
 nem consensit, ita Hostiensis *tit. de elect.*
§. qualiter sit facienda. Baif. *direct. 3. part. cap. 16.*
 Sopran. *lib. 3. cap. 21. quest. 11.*

Ex quo patet electionem, *quasi per inspira-*
tionem non vitiari, & subuerti ob dissensiones,
 & diuersas sententias, quæ tempore electionis
 intercesserant, sed postmodum omnes con-
 quieuerunt, & in electionem vnius consense-
 runt. Ratio est, quia adhuc verum est dicere
 huiusmodi electionem factam fuisse nemine
 dissentiente, cùm in conclusionem electionis
 omnes conuenerint, quamuis in electione in
 fieri non omnes concordessent, vt benè So-
 pran. *quest. 12.*

Idem sentiendum est, dum quis semel vno
 iam nominato, alium nominat ante comple-
 tam electionem; huiusmodi enim electio vali-
 da est, quia fit nemine dissentiente in Concla-

ui clauso, & sine tractatu de speciali persona, vt suppono; imò laudabiliter agit, qui iusta de causa alium nominat, relicto primo, quem nominauerat; Sapientis enim, vel saltem sapientiæ est, iusta de causa mutare consilium, præsertim si in melius mutetur, quamobrem qui semel indignum nominauit sciens, aut nesciens, sed postmodum aduertens indignum esse, non solum ex honestate, verum etiam ex officio, tenetur suffragium reuocare, dum potest, & dum cognoscit ex huiusmodi electione damnum Ecclesiæ sequi; item qui vnum nominauit, & postea aduertit alium æque dignum, vel digniorem ab aliis omnibus probari, potest in eum qui ab aliis probatur consentire, quia iustam habet mutandi suffragij causam, cum Ecclesiæ negotium vtiliter agatur, digniorem eligendo, & electionem quamprimum iustè, & legitimè fieri potest absoluendo, vt benè Sopran. loco citato quest.

13. & 14.

Obiicies, quòd semel placuit, amplius displicere non potest, *cap. quod semel de regul. Iuris, in 6.* Præterea facultas ad aliquid faciendum cessat primo actu, *l. bouem. §. hoc sermone, ff. de verborum significatione.* Item qui semel in Pontificem nominatus, ius acquisiuit, consequenter illi fit iniuria alium nominando,

nando, præsertim cum turpius sit eiici, quam non admitti, *cap. quemadmodum, §. alioquin de iureiurando*, Glossa *cap. per vestras de donat. inter vir.* Respondeo hæc valere solum dum electio semel completa fuit, secus si electio adhuc erat in fieri, nec ob id fit iniuria semel nominato, cum eligens utatur iure suo, quo uti potest quamdiu electio completa non est, nec ob id dicitur nominatum eiicere, sed dimittere, seu deserere, ut pluribus docet Sopran. *quest. 13. & 14.*

10 Quarta conditio est, ut consensu præstetur servata præscripta forma; forma autem quæ præscribitur in Bulla Gregorij, est, ut consensus exhibeatur cum verbo *eligo* expresso ore, vel scripto, si ore exprimi nequeat. Ratio huius dispositionis est, tum quia, verba sunt animi notæ, & nullum certius est nostræ mentis signum, quam verba, ut communiter DD. fatentur, tum quia vitatur confusio, & perturbatio, quæ in exprimendo alia ratione consensu sequi posset; tum quia sicut conveniunt in electione personæ, ita æquum est, ut in forma electionis non dissentiant; tum quia consensu exprimi solet, aliquando nutu capitis, aliquando pedibus, in sententiam eundo alterius, seu accedendo ad eum quem eligit, aliquando acclamatione, aliquando manuum
exten

extensione, seu eleuatione, seu complofione inter se, vel ad aliud, aliquando calculis, seu fabis, de qua re Cardinalis Bellarminus *de Cler. cap. 9. & 16.* Congruentior autem modus fit per verba, ergo hic iure merito præceptus fuit. Ratio verò qua Gregorius X V. adductus videtur, vt electio *quasi per inspirationem* fiat, adhibito verbo *eligo*, est, quia huiusmodi verbum est maximè expressiuum consensus illius rei, de qua agitur, nullùmque reperiri potest quod congruentius, facilius, & expeditius, videatur, vide Mirandam *in Manuali tom. 2. quest. 23. art. 17.* Syluestrum *verbo electio 1. quesito 3.* Rodriquez *tomo 2. quest.*

11 Quinta conditio est, vt huiusmodi electio fiat, absque vilo præcedente tractatu de speciali persona; nam in Bulla Gregoriana dicitur, *Nullo præcedente de speciali persona tractatu: & infra, Nullo præcedente de persona speciali tractatu.*

12 Sed modò dubium est, Primò, quid intelligatur nomine tractatus. Respondeo intelligi consultationem, seu discussionem, indaginem, inquisitionem, colloquium, seu confabulationem, quæ ad aliquid perficiendum præmittitur, *l. 5. in principio, & §. penult. de præscript. ita Baldus tomo 4. consil. 133. & alij communiter.*

13 Secun

13 Secundò dubium est, quotuplex sit tractatus. Respondeo duplicem esse, alius dicitur consultivus, seu informativus, alius decretivus, seu decisivus, seu definitivus, seu inclusivus; tractatus consultivus consistit in inquisitione, seu informatione, quæ de re, seu persona aliqua traditur, vel suscipitur, ut si quis ab alio petat, an talis Cardinalis sit probatæ, vel depravatæ vitæ, an ei placeat electio talis Cardinalis, an speret fore, ut ritè valeat Pontificium munus sustinere, an credat eligendum si proponatur, alter verò respondeat affirmando, vel negando, opponendo, vel collaudando, & inde accedat ad electionem; tractatus decisivus suscipitur, vel dirigitur ad certò decernendum, seu stabiliendum, seu excludendum, vel includendum, & non tantum ad informandum, vel inquirendum, & explorandum, ut si nonnulli prævia promissione animo promittendi facta conveniant ad aliquem nominandum, vel sibi dent certam fidem de tali eligendo; si verò rationibus alicui suadeant, ut talem nominet, aliqui Doctores putant esse tractatum decisivum, sed oppositum mihi probatur, nisi accedat promissio, seu conventio: nam rationes potius pertinent ad tractatum hortativum, vel consultivum, quàm ad decisivum; alioquin nunquam liceret rationes afferre

afferre in tractatu consultiuo, sed quasi temere faciendus esset tractatus, vel omnia scrupulis plena redderentur; præsertim cum adductio argumentorum, & rationum diuinæ inspirationi non aduersetur.

Ex quo licet inferre electionem, *quasi per inspirationem*, non vitari precibus, & exhortationibus præcisè, quia hæ nullibi prohibentur, & non sunt tractatus; imò Sopranus *loco citato quest. 10.* idem sentiendum putat, quando minæ, seu metus incutitur ad alicui suffragandum potius, quàm alteri, modò metus non incutiatur omnibus, & inscius sit ille qui eligitur. Ratio est, tum quia alioquin liberum esset cuique postea impugnare electionem; tum quia metus non tollit omnino voluntarium; tum quia metus non est tractatus, & adhuc verum est dicere electionem factam fuisse nemine dissentiente, cum is qui per metum consentit non dicatur dissentire licet præciso metu non consensisset, sed dissensisset: oppositum tamen mihi probabilius videtur iuxta dicta *quest. 1. punct. 2. num. 2.*

14 Tertiò dubium est, vtrum quilibet tractatus in electione, *quasi per inspirationem*, prohibeatur. Respondeo prohiberi decisiuum, & decretiuum, non verò informatiuum, seu inquisitiuum, & consultiuum.

M

Quòd

Quòd prohibeatur decisivus, patet; tum quia in hac Bulla prohibentur conventiones de certa persona eligenda, tractatus autem decisivus est conventio de certa persona eligenda; tum quia vel prohibetur tractatus consultivus, vel decisivus; non consultivus, ut statim probabo, ergo decisivus; tum quia tractatus decisivus de certa persona repugnat electioni *per inspirationem*; electio enim cum huiusmodi tractatu facta adscriberetur potius humanæ industriæ, quàm Spiritui sancto, *cap. per inquisitionem, de electione*; ergo Gregor. XV. hunc prohibuit in hac electione.

Quòd verò prohibitus non sit tractatus consultivus, seu informativus probatur primò, quia ab antiquo iure non receditur, nisi quatenus Iure nouo statuitur, *l. precipimus, §. finali, C. de appellatione*; sed iure antiquo conceditur tractatus consultivus, & informativus *cap. in nomine Domini 2. 3. distinct.* & iure nouo huiusmodi tractatus non prohibetur; nam illa verba, *Nulla precedente de speciali persona tractatu*, intelligi possunt de tractatu decisivo, ut patebit ex rationibus, proximè sequentibus; ergo non est prohibitus tractatus consultivus, seu informativus.

Secundò, quia idem Gregorius in sua Bulla ait, se non vetare tractatus pro electione habendos;

bendos; sed tractatus informatius habendus est pro electione, *cap. in nomine Domini citato*; ergo tractatus informatius non vetatur.

Tertiò, quia Pontifex præsumendus non est sibi contraria dicere, cum ergo permittat, & prohibeat tractatus, dum prohibet; intelligitur de decisivo, dum permittit, de consultivo.

Quartò, quia Canones præcipientes tractatum ante alienationem bonorum Ecclesiasticorum, intelliguntur de consultivo, & informativo, non de decretivo cum conclusione; ergo etiam dum Pontifex prohibet tractatum in electione, intelligendus est de tractatu decisivo.

Quintò, quia dum aliquid à pluribus in utilitatem Ecclesiæ disponendum est, sacri Canones 12. *quest. 2.* iubent tractatum præmitti; sed hic agitur de maxima Ecclesiæ utilitate; ergo tractatus præmitti potest, non decisivus; ergo consultivus.

Sextò quia versamur in materia pœnali, in qua electio aliter facta irritatur, & electus excommunicatur, & Apostaticus existimatur; sed in materia pœnali benignior interpretatio facienda est; ergo, &c. ita Sopranus *lib. 3. de electione Pontificis, cap. 18. & cap. 21. quest. 2.* & alij recentiores.

M 2 Obiicies,

Obiicies, Pontifex mandat electionem, *quasi per inspirationem* fieri, nullo præcedente tractatu; dictio autem *nullus*, est vniuersalis negatiua, Rota *decis. 843. num. 5.* Menochius, Corneus, & alij apud Tuschum *tomo 2. litt. D. concl. 315. & seq.* apud Gratium, & alios; ergo excludit omnem prorsus tractatum. Respondeo illam dictionem esse vniuersalem, & intelligi de quolibet tractatu decisiuo, non de consultiuo; sufficientem enim rationem habemus ad hanc interpretationem faciendam.

15 Rogabis, vtrum tractatus consultiuus, & informatiuus in electione *per inspirationem*, non solum sit permissus, verum etiam necessario præmittendus. Respondeo necessario præmittendum non esse. Ratio est, quia huiusmodi electio fit impulsu Spiritus sancti; Spiritus autem sanctus potest omnes absque præuio tractatu permouere, & impellere.

Obiicies, Papa *in cap. in nomine Domini, 23. distinct.* præcipit Cardinales conuenire ad tractandum de electione Pontificis. Respondeo præcipere, vt conueniant ad agendum de electione, non autem præcipit, vt semper, & in omni electionis genere tractatum præmittant.

16 Quartò dubium est quænam requirantur, vt tractatus decisiuus, seu inclusiuus viciet, & irritam reddat electionem factam, *quasi*
per

per inspirationem. Respondeo duo requiri.

Primò, vt tractatus fiat ante ipsam electionem ; nam in Bulla Gregoriana dicitur , *Nullò precedente de speciali persona tractatu* ; quamobrem si inchoata iam electione tractatus fiat, electio valida est , quia non dicitur præcedere electionem, sed comitari , & quod certo tempore prohibetur , alio censetur permissum, *l. promissor. ff. de constitut. pecun. & l. si in suam, ff. de verborum obligat.* ita Sopranus *cap. 18. ad finem, & cap. 21. quæst. 3. & 4.*

17 Electio tunc inchoata censetur iuxta nonnullos Doctores, quos sequitur Sopranus, quando Cardinales omnes conuenerunt in locum electionis , & parata sunt omnia ad faciendam electionem, exclusi que sunt illi, qui ad electionem conuenire non debent ; in moralibus enim actio inchoata censetur, quando omnia parata sunt , & expedita ad agendum, ita Hostiensis, Boërius , & alij , asserentes electionem *per inspirationem* , non vitiari tractatu in Capitulo, sed tractatu extra Capitulum habito ; ego verò probabiliùs censeo, electionem tunc censerì inchoatam , dum aliquis Cardinalium , aliis præsentibus , quantum est ex se aliquem in Papam acclamauit, seu suffragium tulit ; tunc enim res non videtur integra , sed inchoata ; non verò videtur inchoata , dum

M. 3 parata

parata sunt omnia, sicut iudicium non dicitur inchoatum ante citationem, quæ est actus iudicialis, etiamsi aliàs parata essent omnia ad Iudicium necessaria, iis tamen non inchoatis.

Secundò requiritur, vt tractatus decisiuus, seu inclusiuus fiat de speciali persona; Summus enim Pontifex approbat electionem, *quasi per inspirationem*, quæ fit nemine dissentiente, *Nullo precedente de speciali persona tractatu: & infra, Nullo precedente de persona speciali tractatu.*

Hinc sequitur primò, electionem, *quasi per inspirationem*, inualidam esse, dum præcessit tractatus de aliquo certo includendo, & hic electus fuit; idem sentiendum putat Sopran. *lib. 3. cap. 21. quest. 7.* quando præcessit tractatus exclusiuus specialis personæ. Ratio ipsius est, quia huic conueniunt verba dispositionis; sed oppositum mihi probabilius videtur, si is de quo initus erat tractatus exclusiuus, electus ipse fuit in Pontificem; nam hinc magis apparet electionem factam fuisse, *quasi per inspirationem*, impulsu Spiritus sancti, cum homines ipsum antea promoueri nollent. Idem mihi dicendum videtur, dum tractatus inclusiuus præcessit, de alio, quàm de eo, qui modò electus fuit; nam hic non videtur electus hominum

num

num industria, sed Dei, qui omnes vnius moris facit habitare in domo, & fidelium mentes vnius efficit voluntatis. An autem excommunicatio incurratur, constabit ex dicendis *disp. 2. quest. 7.* vbi ostendam incurri.

Secundò sequitur electionem validam esse, dum tractatus præcessit de excludendis omnibus Cardinalibus, talis nationis, seu de eligendo Papam, talis solum nationis. Ratio est, tum quia alioquin etiam irrita esset electio, dum Cardinales conveniunt, vt nullus qui non sit Cardinalis eligatur; tum quia hic non est tractatus de speciali persona; nam persona specialis, est persona certa, determinata, & indiuidua, seu hæc numero, ex Baldo *in l. Gallus, §. ille casu, ff. de liber. & posth.* Panormit. & alij communiter apud Iacobatum *de Concilio lib. 4. art. 4. num. 140.* An autem excommunicatio incurratur in præfato casu, certum est incurri, vt patebit ex dicendis *disp. 2. quest. 7.*

Tertiò validam esse electionem factam præcedente tractatu de generali persona; tum quia, tractatus de speciali persona, de quo Pontifex loquitur, non extenditur ad tractatum de persona generali; prohibitio enim certæ rei, non extenditur ad non expressam, *cap. quod sedem de offic. Ordinarij;* tum quia hic

non repugnat electioni *quasi per inspirationem*, tractare enim de persona in generali, nihil est aliud, quàm agere ad eligendū aliquem in generali, quod in omni electione fieri cōsuevit.

18 Sed modò dubium est, vtrum electio, *quasi per inspirationem* facta, præcedente tractatu de speciali persona inualida sit, si electus huiusmodi tractatum penitus ignorabat. Sopranus præceptor meus *in tractatu de electione Pontificis*, lib. 3. cap. 2 1. *quest. 5.* existimat validam esse. Ratio est, Primò, quia Summus Pontifex electum præuio tractatu, Apostaticum, & non Apostolicum vocat, vinculo excommunicationis, aliisque pœnis obstringit, & punit; sed pœna non debetur, vbi non est culpa; ergo hac pœna non punitur electus inscius tractatus; Secundò electio per simoniam, cuius inscius erat electus, non vitiat substantiam electionis; ergo neque tractatus de speciali persona, cùm par ratio videtur. Tertiò, quia salubriter prouisum non esset Ecclesiæ, quia facta electione possent Cardinales contra electum excipere, & tractatum præcedentem probare.

Sed mihi dicendum videtur electionem inualidam esse, tum quia Pontifex absolutè irritat electionem *per inspirationem factam* præcedente de speciali persona tractatu, tum quia

quia tractatus præcedens electionem, opponitur electioni, *quasi per inspirationem*; inde enim licet coniecere electionem factam non fuisse impulsu Spiritus sancti immediatè (cùm Spiritus sanctus ad rem illicitam non impellat) sed Cardinalium opera, & industria, ita Hostiensis, Boërius, & alij asserentes tractatum extra Capitulum vitiare electionem.

Ad primam rationem in contrarium. Respondeo inde probari electum iis pœnis non puniri, non tamen electionem subsistere, non ob culpam electi, sed defectu eorum, quæ ad electionem *quasi per inspirationem* requiruntur, ut à simili patet in contractu absque debita solemnitate celebrato, quem constat irritum esse, etiamsi bona fide factus sit.

Ad secundam, quicquid sit de antecedente, de quo suprâ *quest. 2. §. unico*, negatur consequentia. Ratio disparitatis est, quia tractatus præcedens electionem opponitur rationi, & naturæ electionis *per inspirationem*.

Ad tertiam, Respondeo salubriter Ecclesiæ prouisum esse; tum quia Pontifex decernit ea seruari, quæ ad rationem talis electionis requiruntur; tum quia ob id non eliditur electio, quia cùm omnes consenserint, fides præstanda non est iis Cardinalibus, qui tractatum obiciunt, ut suprâ docui cum Baldo, & aliis.